

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

SAAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Beekbergen

22/11/2018
jaargang 97

nr **08**

Op 4 augustus 1970 overlijdt ouderling M. Wilbrink te Beekbergen, in de leeftijd van 93 jaar. Bijna zestig jaar heeft hij de gemeente in het ambt gediend. In de kerkbode van 21 augustus wordt hij herdacht: 'De Heere heeft deze hoogbejaarde pelgrim thuisgehaald. Alle strijd, die zich ook aan het einde van zijn leven nog zo openbaarde, mag hij nu te boven zijn en verlost van zichzelf en van

een lichaam der zonde en des doods, mag hij nu God grootmaken. De tijd wanneer, de plaats waar en het middel waarmee de Heere hem te sterk geworden was, was hem niet onbekend. Nochtans heeft hij het leren verstaan, dat alleen op grond van Christus' volmaakte bloedgerechtigheid, door Gods Geest toegepast aan het hart, een verloren zondaar de hemelpoort zal kunnen doorgaan.'

De gehoorzaamheid van Noach

Het was een verdrietige tijd toen de HEERE tot Noach kwam met Zijn Woord. De 'kerk' in die dagen vermengde zich met de wereld.

En Noach deed het...

Genesis 6:22a

Er waren mensen die zichzelf als god voorstelden en gediend wilden worden door anderen. Ze worden 'reuzen' genoemd. Met geweld dwongen ze anderen om hen te aanbidden. Alles was gericht op het aardse leven. Het ging om eten en drinken, om werk en vrouwen, om plezier en genot en... de HEERE werd vergeten. In die tijd ging de HEERE spreken tot Noach. Een wonder van Gods vrije en soevereine genade. Noach was niet beter, maar hij vond genade in de ogen des HEEREN.

De opdracht

God ging spreken over het komende oordeel. Hij zou alle vlees verdelgen. Deze woorden laten ons Gods toorn over de zonden zien. We kunnen niet voor altijd blijven doen waar we zin in hebben. Het oordeel komt. Daarbij kreeg Noach een opdracht van God: 'Maak u een ark...! Nauwkeurig werd Noach te kennen gegeven hoe dit houten schip in de vorm van een kist eruit moest komen te zien.

Wanneer we de opdracht van de HEERE aan Noach op ons laten inwerken, worden we overweldigd door het ogenschijnlijk onmogelijke van deze opdracht en krijgen de vier woorden van Genesis 6:22 een diepe inhoud. Probeer u zich eens voor te stellen hoe groot de ark moest worden. Ongeveer 150 meter lang, 25 meter breed en 15 meter hoog. Al het hout wat daarvoor nodig was, moest gemaakt worden van de bomen die op de aarde groeiden. Daarbij had Noach niet de middelen die wij in onze tijd hebben.

ds. P.D. den Haan,
Tholen

De eerste 30 à 40 jaar heeft Noach alleen moeten werken. Wellicht hebben zijn zonen daarna geholpen. Wat een onmogelijke opdracht!

De strijd

De ark werd op het land gebouwd. Er was niets van het oordeel te zien. Het nut van de ark moest in de toekomst nog maar blijken. Dit heeft zeker geleid tot spot en hoon van de mensen. 'En Noach deed het...! De mensen om hem heen genoten van het leven en konden doen waar ze zin in hadden. 'En Noach deed het...! Hij zwoegde aan de ark tot behoud van zichzelf en zijn gezin. Immers, er zou een watervloed komen op de aarde. Dat water zou alle vlees verdelgen. Dat water zou een scheiding aanbrengen tussen Noach (en zijn gezin) en de wereld. Dat water zou de ark dragen. Dat water was voor de wereld tot oordeel en voor Noach en zijn gezin tot behoud (1 Petr. 3:20). Door het water zou Noach behouden worden. Noach kon dit allemaal nog niet overzien. Zou Noach geen vragen gehad hebben? Zou hij nooit moedeloos geweest zijn? De Bijbel zwijgt erover! We weten wel dat Noach ook een mens was, net als wij!

Het geheim

'En Noach deed het...! Er ligt in deze woorden wat verborgen. Wat was toch het geheim in het leven van Noach? Paulus verklaart het in Hebreeën 11:7: 'Door het geloof...! Door het geloof heeft Noach de woorden van God gehoorzaamd. Door het geloof heeft Noach geijverd voor zichzelf en zijn gezin. Door het geloof heeft Noach alle verzoeken weerstaan. Door het geloof heeft Noach, vrezend voor het oordeel en hopen op Gods belofte, de ark toebered. Dat is het geheim! Gods eigen gave gewerkt door de Heilige Geest in het leven van Noach.

Hoe is dat in ons leven? Komt de vreze des HEEREN ook in ons leven openbaar in geloofsgehoorzaamheid en geloofsijver, dwars door alle geloofsstrijd? Hebben de woorden van God ook in ons leven meer kracht dan alle vragen, moeilijkheden, verzoeken en verleidingen in mijn leven? Noach kon dit niet in eigen kracht.

In dit nummer

4 **Commentaar:**
Moet je de hele Bijbel geloven?

9 **Aangepaste**
catechisatie

20 **Overwegend**
onbekeerd?

- 2 De gehoorzaamheid van Noach
- 3 De zesde bede in het Gebed des Heeren [46]
- 5 De gevolgen van kindermishandeling
- 6 De Engel des HEEREN [2]
- 7 Dichterbij Dordt [43]
- 8 Het Hooglied als inspiratiebron [7]
- 10 Met een boekje in een hoekje
- 11 Boekennieuws
- 12 Jeugdtribune
- 13 Kerknieuws
- 13 Berichten
- 14 Kerkdiensten

De zesde bede in het Gebed des Heeren [46]

'En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze.'

Thomas Watson

Waar komen verzoeken vandaan? (vervolg)

Opdat we beseffen mogen in welk gevaar we verkeren door de verzoeken van satan, dienen we te bedenken:

1. Zijn boosaardigheid in de verzoeking. Deze helse slang is opgezwollen van het vergif van boosheid. De satan benijdt het geluk van de mens. Een bonk stof zo dichtbij God te zien en zichzelf, eens een heerlijke engel, uit het hemelse paradijs geworpen, veroorzaakt dat hij de mens achtervolgt met een geweldige haat. 'De duivel is tot u afgekomen, en heeft groten toorn' (Openb. 12:12). Als er iets is waarin deze helse geest zich kan verlustigen, dan is het wel zielen te verwoesten en hen in dezelfde verdoemenis te brengen als hijzelf. Deze boosaardigheid van satan in zijn verzoeken moet wel groot zijn, als we de volgende drie zaken bedenken:

a. Dat de satan, hoewel hijzelf vol kwelling is, toch anderen verzoekt. Men zou denken dat hij nauwelijks ergens anders over zou denken dan over zijn eigen ellende. Toch is zijn woede en haat zodanig dat hij anderen verzoekt, terwijl de Heere hem straft.

b. Zijn boosaardigheid is groot. Het verzoekt terwijl hij weet dat hij de overhand niet kan behalen. Hij zal toch zijn angel uitsteken, al kan hij niet beschadigen. Hij heeft zelfs Christus verzocht: 'Indien Gij Gods Zoon zijt...' (Matth. 4:3). Hij wist maar al te goed dat Christus zowel God als Mens was en toch verzocht hij Hem. Zijn boosheid tegen Christus was zodanig dat hij Hem openlijk uitdaagde, hoewel hij wist dat hij door Hem overwonnen zou worden. Hij verzoekt ook de uitverkorenen tot godslastering.

c. Zijn boosaardigheid is groot omdat, hoewel hij weet dat het verzoeken van mensen tot zonde zijn eigen foltering in de hel zal verzwaren, hij het toch niet zal nalaten. Elke verzoeking maakt zijn keten zwaarder en zijn vuur heter en toch verzoekt hij. Daarom is het nodig de Heere te bidden of Hij niet wil toelaten dat de satan door zijn verzoeken de overhand krijgt, omdat hij zo'n boosaardige, wraakgierige geest is. 'Leid ons niet in verzoeking'.

2. Overdenk de ijver van satan in het verzoeken. Hij 'gaat om' (1 Petr. 5:8). Hij verspilt geen tijd. Terwijl hij wil dat wij ledig zijn, is hij zelf altijd druk bezig. Deze leeuw is altijd op jacht naar een prooi en omreist zee en land.

De ijver van de satan in het verzoeken kan men nog meer in het bijzonder in het volgende zien:

a. Als hij met te verzoeken maar het minste succes behaalt, gaat hij er tot het uiterste mee door. Als zijn voorstel tot zonde post begint te vatten, volgt hij dit op de voet en dringt hij aan tot de daad van de zonde.

(wordt vervolgd)

Hij deed het door Gods genade. Zo is er ook nu nog een volk dat niet meedoet met de wereld, maar door het geloof mag ijveren voor het behoud van zichzelf en hun gezin. Nee, Noach werd niet behouden door zijn ijver. Noach werd behouden door het water, zegt Petrus. Maar de HEERE wilde wel dat het zou gaan in de weg van geloofsgehoorzaamheid. Zo is het ook met Gods kind. Ze worden niet behouden door hun ijver, maar door het bloed en de Geest van Christus. Echter, het gaat in de weg van geloofsgehoorzaamheid. Zo werkt Gods Geest dat in het leven van Zijn kinderen. Laten we ons leven er maar naast leggen.

De Christus

'En Noach deed het...'. In deze woorden schittert tegelijkertijd de Christus. Is Noach hier geen 'type' van Christus? Meer dan Noach is hier! Hij, de Zoon van God, heeft in volkomen gehoorzaamheid aan Zijn Vader de hemel verlaten en de menselijke natuur aangenomen. Christus heeft in gehoorzaamheid de wet vervuld, de straf gedragen, de zonden verzoend en het leven verworven. De toorn van God is op Hem gelegd tot behoud van al degenen die Hij van eeuwigheid van Zijn Vader heeft ontvangen. Was het niet de Christus, Die in de schoot van Noach verborgen was toen Noach in de ark ging? Was de Zoon van God niet de oorzaak dat Noach en zijn gezin in de ark moesten? Zo was de ark het middel in Gods hand om Zijn belofte van de komst van Zijn Zoon te vervullen. De Zoon des mensen moest geboren worden om Gods welbehagen te volvoeren. In Hem ligt nu de volkomen zaligheid voor al de Zijnen. Horen wij al bij dat volk dat eenmaal zal zalig worden?

Vier woorden

'En Noach deed het...'. Vier woorden met een rijke inhoud. Beschamende woorden, onderwijzende woorden, vertroostende woorden. Kan ook uw naam op de plaats van Noach ingevuld worden? En ... deed het! Het is een kenmerk van Gods genade. Zo mocht Noach uit genade God verheerlijken te midden van een verdrietige en goddeloze tijd.

Uit: "Het Gebed des Heeren" van Thomas Watson (uitg. Gebr. Koster, Barneveld, 1999).

Moet je de hele Bijbel geloven?

Dr. P.J. Lalleman schrijft doorgaans prachtige bijdragen over de achtergronden van de Heilige Schrift. Lalleman is docent aan het baptistenseminarie Spurgeon's College in London. Hij is een kundig man. Zijn aandacht gaat vooral uit naar de Bijbelse archeologie. Onlangs schreef hij een column onder de titel: 'Moet je de hele Bijbel geloven?' (RD, 2 nov. 2018).

ds. G. Clements,
Gouda

De beantwoording van Lalleman op deze vraag stelt teleur. Hij schrijft onder meer: 'De Bijbel is geen verzameling feiten die wij moeten aanvaarden', maar: 'De Bijbel is een liefdesbrief aan de mensheid'. Ook schrijft hij: 'Het is zelfs mogelijk dat niet alles wat historisch lijkt, ook historisch is'. Lalleman noemt hier als voorbeeld de geschiedenis van Jona in de vis. De hoofdredactie van het RD heeft zich gelukkig voor deze uitspraken geëxcuseerd.

Rapport "God met ons"

Al lezende moest ik denken aan het rapport "God met ons" (1981) waarmee de Gereformeerde Kerken de onfeilbaarheid van de Schrift hebben losgelaten. Al gauw na de aanvaarding van dit rapport ging het met de Gereformeerde Kerken bergafwaarts. In dit rapport heerst de menselijke rede over de Schrift. Het kan toch niet waar zijn dat Jona in een vis overleefde, zo redeneert men dan. Ongetwijfeld heeft het verhaal van Jona een diepere boodschap, maar daarmee hoeft het niet echt gebeurd te zijn. Die mogelijkheid vinden we eigenlijk ook bij Lalleman.

Er is nog een reden waarom het rapport "God met ons" voor mijn aandacht kwam. Dr. Lalleman maakt onderscheid tussen de historische en de relationele kant van Gods Woord. 'Onze relatie met God staat niet op het spel als er een paar feiten wat anders blijken te liggen dan wij dachten'. Een visie die in het rapport van de Ge-

reformeerde Kerken in zekere zin ook naar voren komt. Wat niet genoemd wordt, is de Bijbelse notie dat onze relatie met God door de zonde niet meer bestaat. Eerst kende de mens God in de wind des daags, nu is hij van God vervreemd en doolt rond in duisternis.

Goddelijke Schriften

De Nederlandse Geloofsbelijdenis gaat in artikel 3 wel uit van de ernst van de zondeval. Om de mens terug te roepen in Zijn gemeenschap gaf God Zijn Woord: 'Het is Gods bijzondere zorg voor onze zaligheid

dat Hij Zijn knechten, de profeten en apostelen, geboden heeft Zijn geopenbaarde woord op Schrift te stellen'. Het was voor Guido de Brès reden om te spreken over de goddelijkheid van de Schriften. 'Hierom noemen wij zulke schriften: Heilige en Goddelijke Schriften'.

De historische betrouwbaarheid van de Schrift doet er wel degelijk toe. 'En wij geloven zonder enige twijfeling al wat daarin begrepen is' (NGB, par. 5). Dat geldt ook voor de geschiedenis van Jona in de vis. Christus Zelf beroept Zich op deze geschiedenis in een twistgesprek met de ongelovige Farizeeërs. 'Het boos en overspelig geslacht (...) zal geen teken gegeven worden, dan het teken van Jona den profeet' (Matth. 16:4).

Wanneer Gods Geest de Schriften voor ons opent, wordt ontzag voor Zijn Woord gewekt. 'En die voor Mijn woord beeft' (Jes. 66:2). De kerkvader Augustinus vond de Bijbel aanvankelijk te eenvoudig, de inhoud bevredigde zijn intellectuele behoefte niet. Na zijn bekering getuigt hij van zijn diepe eerbied voor de Schrift. In zijn "Belijdenissen" spreekt hij vaak over 'Uw Schriften'. 'Gretig greep ik naar de achtenswaardige Schriften Uws Geestes'.

Bijbelse leefregels

Lalleman stelt in zijn artikel ook nog een bedenkelijke vraag bij de Bijbelse leefregels. Mogelijk bedoelt hij de burgerlijke wetten in Israël. Toch is zijn formulering onvoorzichtig als hij schrijft, 'dat de Bijbel niet bedoeld is als een verzameling leefregels die wij perfect moeten naleven'. Wij weten hoe er in onze tijd met de Bijbelse 'leefregels' wordt omgesprongen. Eigenlijk is er nog maar één gebod heilig: liefde voor de naaste. Voor het overige krijgt de moderne kerkmensen alle ruimte om aan Gods geboden een eigen interpretatie te geven. In de praktijk betekent dit dat men veelal het omgekeerde doet van wat Gods gebod van ons vraagt.

Juist in deze novembermaand zal de synode van de Protestantse Kerk in Nederland zich uitspreken over de kerkelijke (in)zegening van het homohuwelijk. De Geloofsbelijdenis (art. 3) zegt dat wij de Schrift van God hebben ontvangen om ons geloof daarnaar te reguleren. Inzake de homoseksuele levenspraktijk is de Schrift erg duidelijk: 'Dit is een gruwel' (Lev. 18:22). We zijn geroepen ons geloof in het Woord van God in deze verwarde tijd openlijk te belijden, 'dat ik alles voor waarachtig houd, dat ons God in Zijn Woord geopenbaard heeft' (HC, Zondag 7).

We zijn geroepen ons geloof in het Woord van God in deze verwarde tijd openlijk te belijden, 'dat ik alles voor waarachtig houd, dat ons God in Zijn Woord geopenbaard heeft' (HC, Zondag 7).

De gevolgen van kindermishandeling

Joke Zwerus,
maatschappelijk
werker, aandachts-
functionaris huiselijk
geweld Stichting
De Vluchtheuvel

Peter (33) en Ellen (31) hebben zich bij De Vluchtheuvel aangemeld in verband met relatieproblemen. Ze hebben vaak conflicten met elkaar en zijn niet in staat deze tot een goede oplossing te brengen.

Peter gaat het conflict letterlijk en figuurlijk uit de weg, waardoor de conflicten niet opgelost worden en onderhuids blijven doorsudderen. Ook vindt hij het moeilijk om zich open op te stellen ten opzichte van Ellen. Dat zorgt voor verwijdering en gevoelens van niet-verbonden zijn binnen hun relatie.

Tijdens de intakegesprekken wordt ook gesproken over hun achtergronden. Peter vertelt dat hij uit een gezin komt waar sprake is geweest van kindermishandeling. Zijn vader kon vaak opeens erg boos worden en ging dan schelden, deuren intrappen en regelmatig werd Peter door hem geslagen. Hij trok zich vaak terug op zijn kamer. Als hij beneden was, dan was hij erg stil en teruggetrokken. Zijn moeder nam het niet voor hem op, uit angst ook geslagen te worden. Terugkijkend vertelt Peter dat hij als kind erg eenzaam is geweest en veel angst heeft gekend. En ook dat hij het moeilijk vindt om kwetsbaar te zijn. Het wordt voor hem gaandeweg duidelijk waarom hij zoveel moeite heeft met een conflict en het zo moeilijk vindt om zich kwetsbaar op te stellen. Hij is bang om afgestraft te worden, zowel fysiek als verbaal.

Week tegen kindermishandeling

Kindermishandeling kan grote gevolgen hebben op kortere en op langere termijn. Omdat het deze week de week tegen

kindermishandeling is, is het goed om hier aandacht voor te vragen. Dit artikel gaat over enkele emotionele gevolgen op langere termijn.

Kindermishandeling remt onder andere de emotionele ontwikkeling van het kind. Een kind voelt zich thuis niet veilig. Het kan er niet op vertrouwen dat er niets gebeurt. Het moet als het ware constant op zijn hoede zijn. Peter was als kind altijd in een staat van paraatheid (en dat is hij als het ware nog). Zijn vader kon immers opeens door het lint gaan. En op bescherming door zijn moeder hoefde hij niet te rekenen.

Een kind is hier niet tegen opgewassen. Elk kind heeft onvoorwaardelijke liefde, zorg en aandacht nodig. Het heeft grote gevolgen als dit ontbreekt. Bij Peter thuis was dat er niet. Dat maakte dat hij zich steeds meer ging terugtrekken in zichzelf. Door de instabiliteit van zijn vader kon hij

er niet van op aan dat zijn vader er altijd voor hem zou zijn. Bij het ouder worden ging Peter zich pantsersen. Hij trok als het ware een muur om zich heen, waardoor hij niet meer geraakt zou worden. Maar zo'n muur veroorzaakt veel eenzaamheid. Ook gaat er vaak iets mis op het gebied van de identiteit (het ontwikkelen van jezelf). Vaak is het zelfbeeld negatief en loopt het zelfvertrouwen een grote deuk op. Wat Peter als kind deed, doet hij als volwassene nog steeds. Hij trekt zich terug en is als het ware niet meer bereikbaar voor zijn vrouw. Conflicten roepen bij hem angst op voor escalatie. Harde stemgeluiden maken hem bang.

Verleden verwerken

Tijdens de gesprekken ging Peter zijn verleden verwerken. Hij kreeg steeds meer zicht op zijn staan in deze wereld en wat het verleden met hem gedaan heeft. Hij leerde dat zijn vrouw onvoorwaardelijk van hem houdt om wie hij is. Hij leerde zich meer kwetsbaar op te stellen en het conflict niet meer uit de weg te gaan. Dat maakte dat er ruimte kwam voor een gezondere identiteitsontwikkeling. Zijn zelfvertrouwen nam toe en hij ontwikkelde een positiever zelfbeeld. Ellen zei eens tijdens een gesprek dat ze nu pas het gevoel heeft de echte Peter te leren kennen. Peter kwam als het ware steeds meer achter zijn muurtje vandaan.

We kunnen het verleden een goede plek in ons leven hebben gegeven, het blijft echter wel als een gebeurtenis in onze levenskoffer zitten. Het is goed om je hier, als volwassene, bewust van te zijn en hiermee aan het werk te gaan, al dan niet met hulp.

Kindermishandeling veroorzaakt veel schade op kortere en langere termijn: fysiek, emotioneel, seksueel. Maar ook kan het gevolgen hebben voor het beeld dat je van de Heere hebt. Daarom moeten we alert blijven en waken over de veiligheid van kinderen.

Maakt u zich zorgen over kinderen of heeft u een vermoeden van kindermishandeling, dan kunt u (anoniem) contact opnemen met Veilig Thuis op 0800-2000 (gratis en 24/7 bereikbaar) of ga naar www.voorevenveiligthuis.nl. Bij acute nood: bel de politie, 112.

Wilt u overleggen over (vermoedens van) huiselijk geweld, neem dan contact op met een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld van De Vluchtheuvel (0113-213098) of www.stichtingdevluchtheuvel.nl.

De Engel des HEEREN [2]

De Engel des HEEREN heeft Zich op verschillende manieren geopenbaard. Hieronder enkele voorbeelden - Hij openbaarde Zich aldus!

ds. C. Hogchem,
Genemuiden

Aan Abraham als een Reiziger

Op het heetst van de dag zit Abraham in de deur van zijn tent, in de beschuttende schaduw. Dat er drie mannen gekomen zijn, heeft hij niet gemerkt. Als hij opkijkt, is hij verrast. Op korte afstand staan tegenover hem drie reizigers. Ze verlangen natuurlijk naar schaduw, rust en versterking. Is één van hen de voornaamste, op reis met twee dienaren? Zo lijkt het. Abraham weet niet dat het de Engel des HEEREN is, vergezeld van twee engelen. Pas gaandeweg het bezoek en het gesprek begrijpt hij dat Gods Zoon tot hem gekomen is in mansgedaante en dat de twee mannen die Hem vergezellen engelen in mansgedaante zijn.

- De eerste keer dat we over engelen lezen is in Genesis 3:24: de cherubs, die de weg van de boom des levens bewaarden. Hier in Genesis 18 gaat het voor de tweede keer over engelen - ongeveer tweeduizend jaar later!
- De Engel en de twee engelen kwamen tot Abraham in mannenlichamen. De gedachte dat dit schijnlichamen waren, is onjuist. Het waren werkelijke lichamen - de drie mannen aten van de maaltijd die Abraham voor hen bereid had (Gen. 18:8; Luk. 24:41,42).
- Behoorden Gods Zoon en de twee engelen met hun aangenomen lichamen tot het menselijk geslacht? Zeker niet, want deze lichamen waren geen vlees van ons vlees en geen gebeente van ons gebeente. Het waren geschapen lichamen (Calvijn) die na het volbrengen van de opdracht in het niet verzonken, evenals de kleding.
- De Engel des HEEREN die tot Abraham kwam als een Man, openbaarde Zich jaren later aan Hem door een hoorbare stem. Op het moment dat Abraham zijn hand uitstreckte en het mes nam om zijn zoon Izak te slachten, 'riep de Engel des HEEREN tot hem van de hemel en zeide: Abraham, Abraham (...) Strek uw hand niet uit aan de jongen en doe hem niets...' (Gen. 22:11 en 12; zie ook Gen. 21:17).

Aan Jakob - die Engel Die mij verlost heeft

Op het eind van zijn leven zegende Jakob de zonen van Jozef - Efraïm en Manasse - en zei: 'De God voor Wiens aangezicht mijn vaders Abraham en Izak gewandeld hebben, die God Die mij gevoed heeft, van dat ik was tot op dezen dag, die Engel Die mij verlost heeft van alle kwaad, zegene deze jongens...' (Gen. 48:15, 16^a).

De oude patriarch geeft God de eer en belijdt dat de God van Abraham en Izak ook zijn Verbonds-God was, Die hem al de dagen van zijn leven heeft gevoed. Hoe? Door de hand van Gods Zoon, de Engel des HEEREN. Van Hém spreekt Jakob als hij zegt: 'Die Engel Die mij verlost heeft van alle kwaad...' Hij is mijn Herder - wil hij zeggen -, mij heeft niets ontbroken. Van dat ik was tot op deze dag heeft Hij mij geleid en geweid, beschermt en bewaard. Van eeuwigheid tot eeuwigheid heeft Hij mij voor Zijn rekening genomen. Hem zij de lof!

Eens had Jakob uitgeroepen: '...al deze dingen zijn tegen mij' (Gen. 42:36). Maar nu belijdt hij: '...die Engel Die mij verlost heeft van alle kwaad'. Nog enkele schreden en God zal alle tranen van zijn ogen afwissen; dan zullen de eerste dingen zijn weggegaan (Openb. 21:4).

Wie zal klimmen op de berg des HEEREN? En wie zal staan in de plaats Zijner heiligheid? Dat is Jakob! Zéker, dat is Jakob - hij deelde van eeuwigheid in 's Vaders liefde; hij is uit genade zalig geworden (Ps. 24:3, 6; Ef. 2:8).

Aan Jakob door dromen en als een Man

De Engel des HEEREN is altijd Jakobs Leidsman geweest, van dag tot dag, in alle omstandigheden. Maar dat Hij aan hem verscheen is gedurende de 147 levensjaren van Jakob maar enkele keren geweest.

- De eerste keer openbaarde de Engel des HEEREN Zich aan Jakob te Bethel in een droom: 'En hij droomde; en zie, een ladder was gesteld op de aarde, welker opperste aan den hemel raakte; en zie, de engelen Gods klommen daarbij op en neder' (Gen. 28:12).
- De tweede keer was ongeveer 21 jaar later, weer in een droom. Jakob was toen 98 jaar oud. 'De God van mijn vader is bij mij geweest', zei hij tegen Rachel en Lea. 'En de Engel Gods zeide tot mij in de droom: Jakob. En ik zeide: Zie [hier] ben ik (...) En Hij zeide: (...) Ik heb gezien alles wat Laban u doet. Ik ben die God van Bethel! Wat een wonder toch dat de Heere op Zijn eigen werk terugkwam!
- De derde keer was niet lang daarna bij de beek Jabbok, waar een Man met hem worstelde totdat de dageraad opging.

Jakob noemde die plaats Pniël. Als een juichende belijdenis: 'Want, zeide hij, ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en mijn ziel is gered geweest' (Gen. 32:24-30). Die Man was - zeggen de kanttekenaren - de Zoon van God, Die Zich in een menselijk lichaam aan Jakob vertoonde. Daarbij verwijzen ze naar Hoséa 14:4: 'In moeders buik hield hij zijn broeder bij de verzenen, en in zijn kracht gedroeg hij zich vorstelijk met God'.

- Van twee andere openbaringen lezen we in Genesis 35:1, 9 en 46:2.

Het is opmerkelijk dat de Heere aan de allerheiligsten in dit leven één keer of enkele keren verscheen. Ook Jakob kon het aantal keren op één hand tellen. Ondertussen was het áltijd waar geweest: '...die God Die mij gevoed heeft, van dat ik was tot op

dezen dag, die Engel Die mij verlost heeft van alle kwaad'.

Het zal een onuitwisbare indruk hebben gemaakt op Efraïm en Manasse. Zo'n grootvader! Ja, maar zo'n God en Engel des HEEREN! Wandel voor Zijn aangezicht en wees oprecht!

Mozes, Jozua, Gideon

De Engel des HEEREN verscheen onder meer ook aan:

- Mozes vanuit een brandend braambos - dat grote gezicht (Ex. 3:2, Hand. 7:38).
- Jozua als een Man met een uitgetogen zwaard, als de Vorst van het heir des HEEREN (Joz. 5:14).
- Gideon als een vermoeide Reiziger (Richt. 6:11, 12), die door Gideon werd aangesproken met 'meneer'. Hij kende die Man niet. Had Hij Zich niet aan

Gideon geopenbaard, nooit zou hij geweten hebben dat het Gods Zoon in een mannenlichaam was. Zo gaat dat bij Gods kinderen. Maakt Hij Zich niet bekend, ze weten niet dat het de Heere is (Joh. 21:4).

En Hij openbaarde Zich aldus, op Zijn tijd en wijze en altijd wonderlijk gepast. En dat is (door het geloof) nog steeds de waarheid als Hij Zich doet kennen aan Zijn zo vaak bestreden en ellendig volk. Maar dan wordt het wonder ook allergrootst tot Gods lof. Dan wordt gehoord: De Heere is mij verschenen van verre tijden en Hij heeft mij lief gehad met eeuwige liefde. En dan zegt Johannes tegen Petrus als het visnet boordevol blijkt te zijn: 'Het is de Heere'.

(wordt vervolgd)

RUBRIEK **DICHTERBIJ DORDT** [43]

Aan niemand schuldig

Uit hoofdstuk 2 van de DL: 'Doch dat velen, door het Evangelie geroepen zijnde, zich niet bekeren, noch in Christus geloven, maar in ongelooft vergaan, zulks geschiedt niet door gebrek of ongenoegzaamheid van het offer van Christus, aan het kruis geofferd, maar door hun eigen schuld' (2,6). Maar zovelen als waarachtiglijk geloven, en door de dood van Christus van de dood en het verderf verlost en behouden worden, die genieten deze weldaad alleen uit Gods genade, hun van eeuwigheid in Christus gegeven, welke genade Hij aan niemand schuldig is' (2,7).

vergaan! In 3/4, 9 zullen we daar meer over horen: de schuld ligt niet in het Evangelie, noch in Christus, Die in het Evangelie aangeboden wordt, noch in God, de Gever van bijvoorbeeld het genadewoord en de genadetijd. Zeker ook niet aan tekort in het offer van Christus. Dat beleet Dordt zojuist ook al in 2,3. Daar ligt het duidelijk niet aan! Bedenk dat toch goed. Wij die steeds maar weer proberen de schuld elders te leggen. Dat deed onze vader Adam ook al: 'die vrouw die Gij bij mij gegeven hebt...' (Gen 3:12). Als GóD hem een andere, betere (!) vrouw

De prediking heeft een centrale plaats in Gods heilsplan. Dat zagen we al in het eerste hoofdstuk (1, 3 -5). Dat zullen we ook zien in het derde hoofdstuk (3/4, 8-10). Zo ook hier in het tweede hoofdstuk, dat gaat over 'de borgtochtelijke dood van Christus en de verlossing der mensen door deze dood'. Beide eerste hoofdstukken zijn begonnen met Gods recht. Helder klinkt Joh. 3:16 door: verderven of in de Zaligmaker geloven. Waarbij duidelijk beleden wordt, wat de oorzaak is van 'zich niet bekeren en in ongelooft

400 JAAR - SYNODE VAN DORDRECHT

gegeven had, dan was het vreselijke niet gebeurd, zo meent hij al wijzend naar de ander. 'Eigenlijk ligt de schuld bij U, Heere'. O, dat wijzen naar anderen. En heel verborgen en goddeloos vaak: naar GóD. Waar werkt de Heilige Geest altijd op aan? Op het stoppen van onze mond (Rom. 3:19) en de hartelijke erkenning, dat wij zélf de schuld zijn van onze doemstaat.

En als de prediking wél vrucht draagt, tot verlossing en behoud? Dat is nu zuivere genade. Met als omschrijving wat nu genade is: iets wat de Heere aan niemand schuldig is! Als Hij mij voorbij gaat, dan zal ik nooit kunnen zeggen: dit is onrecht of oneerlijk. Want ik heb niets anders verdiend (HC vraag 12). Deze verootmoediging en rechteloosheid hoorden we ook al in het eerste artikel van de Leerregels (1,1). Slechts daar wordt genade werkelijk genade. De remonstranten spraken ook over genade voor en genade na. Dit etiket plakte men overal op. Maar de inhoud was niet zuiver, was beschouwend en beredeneerd. Die was niet doorleefde schuld, onwaardigheid en rechteloosheid. Het ware geloof, de verlossing uit het verderf (Joh 3:16), het behoud, de redding uit onze verlorenheid, is uitsluitend een zaak van Gods soevereiniteit, Zijn verkiezende liefde (hoofdstuk 1), omdat God deze verkoren in de eeuwigheid aan Christus gegeven heeft (hoofdstuk 2). Zoals dat in het volgende artikel verder uitvoerig zal worden verwoord.

Geloof en bekering zijn genadeweldaden. Dat wil zeggen: aan niemand schuldig. 'Dan aan mij zeker niet'. Heb je dat al geleerd?

v. A.

Het Hooglied als inspiratiebron [7]

ds. J. Schipper,
Scherpenzeel

Ook in de eerste helft van de negentiende eeuw, wanneer de beweging van het Réveil in ons land een belangrijke rol speelt, vooral in de steden Amsterdam en Den Haag, zien we belangstelling voor het Hooglied.

De vrucht van de appelboom is het gehemelte zoet.

Het Réveil was een godsdienstige herleving in de Hervormde Kerk van rond 1830. Omdat men de noodzakelijke verdieping in de kerk miste, kwam men veelal bijeen in huiselijke samenkomsten. Als 'vader van het Réveil' heeft Willem Bilderdijk grote betekenis gehad. Hij heeft intelligente leerlingen om zich heen verzameld, onder wie mr. Isaäc da Costa (1798-1860), geboren in Amsterdam; afkomstig uit een Portugees-Joods geslacht. In 1822 ging Da Costa over tot het calvinistisch gedachtegoed. Hij was tot het inzicht gekomen dat het Nieuwe Testament werkelijk de vervulling bracht van het Oude Testament. Toen ook werd hij met recht de discipel van Bilderdijk. Van Da Costa is bekend geworden de brochure "Bezwaren tegen den geest der eeuw" (1823), waarin hij zich verzet tegen de liberale denkbeelden van zijn tijd. Maar ook hield hij Bijbellezingen. Na zijn dood verschenen deze lezingen in druk.

Bijbellezingen

Da Costa had nooit iets op papier staan, wanneer hij op de zondagavonden in zijn huis deze Bijbellezingen hield. De letter-

kundige Allard Pierson herinnerde zich deze bijeenkomsten uit zijn jongensjaren: 'Elke zondagavond was Da Costa gewoon zijn huis te openen voor belangstellenden, die hij dan voorging in Bijbellezing en gebed. Men verdrong zich jaren achtereen, week aan week, des winters, in zijn zij- en binnenkamer: rijken en armen, geletterden en meer onkundigen'.

Als op deze avonden niet iemand zeer trouw en uitvoerig aantekeningen zou hebben gemaakt, zouden we de "Bijbellezingen" van Da Costa nooit hebben kunnen raadplegen. Zo iemand was er echter wel, namelijk de boekhouder Johan Fredrik Schimsheimer (1805-1878). En zo zijn ook aantekeningen tot ons gekomen, die gemaakt zijn toen Da Costa Bijbellezing hield over het Hooglied.

Da Costa keerde zich tegen de ongelovige uitleggers die het Hooglied gehouden hebben voor een 'bloot dichtelijk oosters minnelied'. En ook andere uitleggers, die Da Costa niet direct onder ongelovigen wil rangschikken, hebben zich tot zo'n 'ongerijmde' voorstelling laten verleiden. Da Costa vraagt zich af: 'Hoe kan men zich in dit geval met enige mogelijkheid reken-

schap geven van de opneming van zulk een lied in de rol der Heilige Schrift?'

Da Costa ziet geen tegenstrijdigheden met de overige heilige Schriften. Integendeel: 'Wij vinden overvloedige redenen om onder de zinnebeeldige voorstelling ener heilige liefde en verloving, de betrekking, het genadeverbond tussen God en Israël, tussen Christus en de kerk en iedere gelovige ziel beschreven te zien'.

Goddelijke oorsprong

Het Hooglied, aldus Da Costa, bezingt op heilige wijze in alle tederheid en kracht de gemeenschap der liefde op geestelijk Goddelijk gebied en kan derhalve niet anders getuigen dan voor de Goddelijke oorsprong van dit lied: 'Men moet ook al zeer ongeestelijk zijn, om in het Hooglied een bloot natuurlijk voortbrengsel van het menselijk verstand te zien. Voor de innigste gelovigen van alle tijden was daarentegen juist het Hooglied het middenpunt, waarin al de stralen der liefde van Christus tot Zijn gemeente, en die Zijner gemeente tot Hem, welke door geheel de Schrift verspreid zijn, als in één lichtbeeld worden samengevat'.

Appelboom

We laten Da Costa aan het woord wanneer hij mediteert over de bekende tekst over de appelboom: 'Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de zonen; ik heb groten lust in Zijn schaduw, en zit eronder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet' (Hoogl. 2:3). We lezen: 'Christus in al Zijn graveerselen te aanschouwen, is de lust der gelovigen. Heeft de ziel Hem eenmaal aanschouwd, dan vindt zij altijd meer liefelijks en heerlijks in Hem. De uitdrukkingen zijn dan ook hier altijd klimmend. De bruid noemt haar Bruidegom niet alleen schoon om te aanschouwen, en lieflijk in Zijn omgang, maar zij vindt zich ook gelukkig onder Zijn hoede. Zij vergelijkt Hem daarom bij een appelboom, namelijk een granaatappelboom, wiens schaduw verkwikkend, wiens vrucht verfrissend is. Schoonheid is in de Schrift de uitdrukking van heiligheid. Altijd en in alles is Christus schoon. Zowel in Zijn vernedering als in Zijn heerlijkheid, zowel als lelie der dalen, als prachtige granaatappelboom. (...) Doch niet alleen de schaduw is verkwikkend voor de amechtige ziel, maar ook de vrucht van deze boom is het gehemelte zoet. Het is de vrucht van Christus' lijden en sterven, opstanding en hemelvaart. Deze te smaken gaat elk ander genot te boven'.

(wordt vervolgd)

Aangepaste catechisatie

We bezoeken een bijzondere catechisatieavond. Het is de aangepaste catechisatie van onze vrienden en vriendinnen met een verstandelijke beperking.

Het Bijbelverhaal wordt heel eenvoudig gebracht. De catechisanten luisteren ademloos. In gedachten vergelijk je dat even met andere catechisatiegroepen waar vaak door de uitleg heen gepraat wordt.

Rond tien voor zeven komen ze binnen. Sommigen komen zelfstandig, anderen komen samen met een ouder of een begeleider. Bij de deur worden ze met een handdruk van de ouderling verwelkomd: 'Dag Jan,' 'dag Britt'. Een blijde glimlach verschijnt op hun gezichten. Een enkeling vertelt met een paar woorden wat hem bezighoudt of wat belangrijk voor hem is: 'Morgen ben ik jarig.' 'Ik mocht met de dominee meerijden.' Meneer, volgende week kan ik niet'. Anderen zeggen niet veel en zoeken, zonder de ouderling aan te kijken, hun plaatsje op in de kring.

Om zeven uur heet de ouderling iedereen welkom: 'Fijn dat jullie er allemaal weer zijn vanavond'. Er wordt een Psalm gezongen en aansluitend wordt het gebed gedaan. Aan de catechisanten wordt gevraagd voor wie er gebeden mag worden: 'Mijn oma is heel ziek'.

Daarna worden de vragen overhoord. Iedereen krijgt een vraag.

Vraag: Hoe moeten we de Naam van de Heere gebruiken?

Antwoord: Heel eerbiedig.

Vraag: Hoe doen wij dat?

Antwoord: Aan de Heere denken als we over Hem praten.

Vraag: Wat willen Gods kinderen?

Antwoord: De Heere prijzen met woorden en daden.

Sommigen weten het antwoord uit het hoofd, anderen lezen het voor uit de map.

Vanavond is het vierde gebod aan de beurt. De catechisanten mogen om de beurt een paar verzen uit het Bijbelgedeelte lezen, waarover straks verteld zal gaan worden. Heel eerbiedig lezen ze voor.

De ouderling zegt: 'Dank je wel, Henrico'. Het compliment wordt beantwoord door gefladder met de handen.

Daarna worden de vragen en de antwoorden voor de volgende keer gelezen en met een pen aangestreept. Zo weten ze wat er de komende week geleerd moet worden.

Dan vertelt de ouderling het Bijbelverhaal, dat past bij het vierde gebod. Deze avond gaat het over Genesis 1 en 2. Aan de hand van een flanelbord, waarop figuren van personen, dieren en natuurbeelden worden geplakt, wordt de vertelling gevisualiseerd.

Het Bijbelverhaal wordt heel eenvoudig gebracht. De catechisanten luisteren ademloos. In gedachten vergelijk je dat even met andere catechisatiegroepen waar vaak door de uitleg heen gepraat wordt of waar catechisanten bezig zijn met hun smartphone.

Na de vertelling mag een meisje een Psalm opgeven. IJverig bladert ze in haar Bijbeltje, op zoek naar... Ze geeft Psalm 8:7 op: 'Waar schapen zijn, of ossen in de weiden, waar enig vee op bergen zij of heiden...'

Deze Psalm past precies bij de vertelling. Wonderlijk. Zij heeft goed begrepen waar het vanavond over ging.

Er wordt geëindigd met dankgebed.

Nadat ze hun bijdrage in de collectebus hebben gestopt, gaan de catechisanten weer naar huis. Eerst krijgen ze allemaal weer een hand van de ouderling: 'Tot de volgende keer, meneer!'

Daar gaan ze. Ze hebben gehoord van die ene Naam waardoor we zalig kunnen en moeten worden. 'Zie op hen in gunst van boven, wees hen toch genadig, Heer!'

Een luisteraar

Met een boekje in een hoekje

We mogen als christenen ons niet teveel afzonderen en in ons isolement kruipen, want we moeten ons licht laten schijnen in de wereld om ons heen. Deze bewering, die op zich terecht is, wordt nogal eens onderstreept met de woorden dat we niet ‘met een boekje in een hoekje’ moeten gaan zitten.

ds. A. Schreuder,
Beekbergen

Deze uitdrukking, ‘met een boekje in een hoekje’, krijgt op deze manier een negatieve klank, maar dat is niet de bedoeling ervan. De uitdrukking schijnt afkomstig te zijn van Thomas à Kempis. Hij leefde van 1379 tot 1471. Hij was een monnik die behoorde tot de Moderne Devotie, een beweging die wel wordt gezien als een voorloper van de Reformatie. Van hem is het bekende boek “De navolging van Christus”. Van hem is ook de uitspraak: ‘In alles heb ik rust gezocht en ik heb die nergens gevonden dan alleen in een hoek met een boek’. Hij bedoelde daarmee dat hij het liefst in de eenzaamheid verkeerde om daar lezend, overdenkend en mediterend bezig te zijn. Thomas à Kempis kende zijn eigen hart, dat voortgedreven werd door allerlei onrust. Met ‘een boekje in een hoekje zitten’ was voor hem het middel om die onrust in te dammen.

Laten we de uitdrukking ‘met een boekje in een hoekje’ zitten in ere herstellen. Het kan een middel zijn om echt geestelijk voedsel tot ons te nemen.

Geschreven boeken

Boeken waren in zijn tijd nog heel schaars, want ze moesten woord voor woord overgeschreven worden. Als Thomas à Kempis een boek in handen kreeg (dat waren voor hem theologische werken), wilde hij weten wat erin stond. De uitdrukking slaat dus niet op het monniksleven, maar op de overdenking van zaken die eeuwigheids-waarde hebben.

Ons voorgeslacht had ook niet veel boeken. De enkele boeken die men zich kon

veroorloven, waren van de oudvaders. Bekende voorbeelden zijn “De redelijke godsdienst” van W. à Brakel en “De Viervoudige staat” van Th. Boston. Vele eenvoudige godvrezende mannen en vrouwen besteedden hun weinige vrije tijd aan het zich eigen maken van de inhoud van deze werken. Als men het (soms dikke) boek uithad, begon men gewoon weer van voren af aan. Men vond er voedsel in voor zijn ziel en liet zich in zijn denken en doen leiden door wat men gelezen en zich eigen gemaakt had. Wat heeft de Heere dit ‘met een boek in een hoek’ zitten rijk gezegend in het persoonlijke leven, ook in onze gemeenten. Leer en leven gingen samen en waren gestempeld door de praktijk der Godzaligheid door een hartelijke verbondenheid aan Schrift en belijdenis.

Ontlezing

We leven nu in de tijd van ‘ontlezing’. Er verschijnen veel boeken, maar de behoefte om een goed boek te lezen, neemt af. De tijdgeest, die ons aller leven doorwaait, ontnemt ons de rust om nog in een hoekje met een boekje te gaan zitten. De smartphone is de grote onruststoker in ons leven geworden. Hij eist bij velen heel dwingend, soms bij nacht en ontij, de aandacht op voor veel zaken die niet veel meer zijn dan ijdel geklap. Daarbij komt dat de beeldcultuur ervoor zorgt dat het steeds meer moeite kost om ons te richten op het geschreven woord. De tijdgeest en de sociale media maken ons niet alleen onrustig, maar ook zo oppervlakkig als we erdoor meegezogen worden.

Laten we de uitdrukking ‘met een boekje in een hoekje’ zitten in ere herstellen. Het kan een middel zijn om echt geestelijk voedsel tot ons te nemen. De tijd hebben we wel. Goede boeken zijn er genoeg. Maar de onrust ontnemt ons de rust en de lust om te midden van de oppervlakkigheid van het dagelijkse leven een spade dieper af te steken en bezig te zijn met geestelijke zaken.

‘Met een boekje in een hoekje zitten’ kan ons helpen te onthechten van alle dagelijkse beslommingen. De Heere zal er op zich al Zijn zegen aan verbinden. Het grootste zou zijn als van dat ‘hoekje’ te gelijk waar wordt wat staat in Mattheüs 6:6a: ‘Maar gij, wanneer gij bidt, ga in uw binnenkamer, en uw deur gesloten hebbende, bid uw Vader, Die in het verborgen is; en uw Vader, Die in het verborgen ziet, zal het u in het openbaar vergelden.’

Toegaan tot de troon der genade

De Schot Robert Traill werd geboren in 1642 en studeerde theologie in Edinburgh. Toen zijn vader, die ook predikant was, verbannen werd naar Nederland, volgde hij hem en studeerde hij enige tijd in Utrecht. Later ging hij terug naar Schotland, waar hij vanwege zijn geloof enige tijd gevangen gezet werd op het gevreesde eiland Bass Rock. Na zijn vrijlating vestigde hij zich in Engeland waar hij tot aan zijn dood in 1716 de vrije presbyteriaanse gemeente van Londen diende.

Het boek "Toegaan tot de troon der genade", bestaat uit dertien preken over Hebréeën 4:16: 'Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen en genade vinden om geholpen te worden ter bewaamer tijd'. Deze preken zijn tijdens de diensten door gemeenteleden in kortschrift uitgeschreven, door Traill zelf later uitgewerkt en geredigeerd. N.A. Eikelenboom heeft het boek in het Nederlands vertaald, zodanig dat het gemakkelijk leesbaar is.

In deze preken wordt de nodiging tot en de aanbidding van genade aan alle hoorders met klem aan het hart gelegd. Deze ruime evangelieprediking kenmerkte de Schotse predikers. Een prediking, die aan de hoorders alle voorwendsels en alle onschuld ontnemt. Er wordt dan ook ernstig gewezen op de zonde van ongelooft. Op pagina 68 lezen we: 'De zonde tegen de wet is vergif voor de ziel, en als zodanig doodt zij. Het ongelooft is het verwerpen van het enige tegengif, en als zodanig doodt zij'. Er wordt dan op gewezen dat de straf vanwege het ongelooft zwaarder zal zijn dan de straf vanwege de zonden tegen de wet.

In deze preken wordt de spanning tussen verkiezing en verantwoordelijkheid niet verzwegen. Op pagina 47 wordt de vraag gesteld wie het zijn die toegaan

tot de troon der genade. Dan is het antwoord: 'Het zijn degenen, die de Vader aan de Zoon heeft gegeven. Zij allen en zij alleen zullen tot deze troon der genade toegaan. (...) De verheven oorsprong van heel de krachtvolle roeping van de mensen en van het komen van mensen tot Christus is deze: zij die tot het eeuwige leven zijn verordineerd, geloven, en niemand anders dan zij alleen!'

Zeer onderwijzend zijn de preken over bijzondere tijden, waarin de ziel die toegaan mag tot de genadetron, genade vindt en geholpen wordt ter bewaamer tijd. De uitdrukking die dan gebruikt wordt 'helpende genade' kan wellicht wat verwarring oproepen. Deze uitdrukking is hier echter niet bedoeld om Gods genade en onze werkzaamheden te vermengen.

Voor het lezen van dit boek (en dit geldt voor meerdere werken van Schotse oudvaders) zou ik een tweetal opmerkingen willen maken:

Lees deze werken integraal, dus niet selectief. Selectief lezen kan gemakkelijk de gedachte oproepen dat de nodiging tot Christus ten koste gaat van de leer van de doodstaat van de mens.

En ten tweede: Het uitsluitend lezen van werken van de Schotten kan ons tot een zekere eenzijdigheid brengen. Waar onze Nederlandse oudvaders veel nadruk legden op de noodzaak van wederge-

"Toegaan tot de troon der genade", Robert Traill; uitg. Den Hertog, Houten; 283 blz., € 23,90.

boorte, het wonder van de levendmaking en het werk van de Heilige Geest in de toeleiding van een zondaar tot Christus, legt de Schot de nadruk op de plicht van de mens in het toegaan tot Christus.

Enkele voorbeelden van uitdrukkingen, die we met enige reserve lezen, zijn:

- a. 'God werkt door de beloften middelwijzerwijze het geloof in Zijn uitverkorenen'. Onze Dordtse Leerregels leggen er de nadruk op dat de Heilige Geest in het uur van de wedergeboorte het geloof als een bovennatuurlijk vermogen in de ziel plant (DL 3/4, par. 10 t/m 14).
- b. 'De belofte van de genade en het heil door Jezus Christus is het touw en het koord dat God wegzinkende zondaars toewerpt'. Deze voorstelling kan gemakkelijk leiden tot de onzuivere gedachte dat het dan nog aan de wil van de zondaar ligt om dat toegeworpen koord aan te grijpen of niet aan te grijpen. Ook daarin geven onze Dordtse Leerregels naar mijn mening een evenwichtiger geluid. (DL 3/4, par. 12)

Zonder aan de waarde van de werken van de Schotten tekort te doen, leek het ons goed om bij de recensering van dit boek van Robert Traill deze zaken onder de aandacht te brengen. Laten we beducht zijn voor eenzijdigheden; zowel naar de ene als naar de andere kant. Of naar de kant van de nadruk op Gods soevereiniteit, ten koste van de ruimte van het aanbod van genade. Of naar de kant van de nadruk op onze plicht om te geloven en de ruimte van het genadeaanbod, ten koste van het eenzijdige Godswerk en het werk van de Heilige Geest in het plaatsmaken voor en het leiden van zondaren tot Christus. Laten we daarin, al worstelend, zoeken naar een juist evenwicht.

ds. G. Hoogerland,
Rotterdam-IJsselmonde

Zoeken en vinden

mevr. A. Janse-Pieterman, Rijssen

Willemijn zoekt overal. Ze is haar mooie ring kwijtgeraakt. Haar hele slaapkamer haalt ze overhoop. Geen ring. Op school vraagt ze aan de juf: 'Is er misschien een ring op school gevonden?' Nee, ook niet. Ze hoopt dat ze hem ooit nog ergens vindt.

Waar ben jij allemaal naar op zoek? Dat kan iets zijn dat je kwijt bent. Misschien ben je wel op zoek naar iets moois dat je graag wilt hebben. Je kijkt in de winkel, je zoekt overal. Net zolang tot je hebt gevonden wat je in gedachten had. Sinds de zondeval ben je Góð kwijtgeraakt. Je leven is vol zonden. Daarom is het zo nodig dat je Hem zoekt, zodat je zonden vergeven mogen worden. 'Die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden'

(Spr. 8:17). Waarom vroeg? Omdat er een tijd kan komen dat je niet meer kunt zoeken. Kinderen kunnen ook sterven. Als je Hem mag vinden, bewaart dat je voor zoveel zonden. Hoe langer je wacht met zoeken, hoe harder je hart zal worden. Nu heb je tijd. Wie weet hoe druk je het over een paar jaar zult hebben. Misschien vraag je jezelf af: Hoe kan ik de Heere zoeken en vinden?

- De kerk is een belangrijke plaats waar de Heere wil spreken. De Heere kan en wil daar je hart raken. Door het werk van de Heilige Geest. Iemand die de Heere lief krijgt, gaat altijd graag naar de kerk.
- Door Zijn Woord. Dit Woord mag je ook thuis horen aan tafel, vanuit je dagboek, op school en misschien de jeugdvereniging. Luister er aandachtig

naar en zie het iedere keer als persoonlijke woorden die de Heere tot jou spreekt.

- Door het gebed. 'Opent uwen mond, eist van Mij vrijmoedig, op Mijn trouwverbond, al wat u ontbreekt, schenk Ik, zo gij 't smeekt, mild en overvloedig'. Kom maar als een bedelaar. De Heere zal geen bidder laten staan.

Willemijn hoopte haar ring ooit te vinden. Dat weet ze niet zeker. De Heere zegt: 'Zoekt, en gij zult vinden' (Matth. 7:7). Dat is wel vast en zeker. Waar ben jij naar op zoek?

Die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden.

Spreuken 8:17

vervolgverhaal

46

Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

'Eerlijk delen, Palko', zegt zijn gast, 'jij wat, ik een stuk en Dunaj een brok.'

Palko smult van het verse brood en Dunaj doet niet voor hem onder. 'Zal ik nu een stukje lezen? Lang kan het niet, de middag is bijna om. Maar misschien kun je morgen ook komen?' 'Ik ben bang van niet, meneer', zegt Palko wat teleurgesteld. 'Ik heb oom Martin beloofd hem een eind weg te brengen en hem te helpen met zijn bagage.' 'Dan neem ik straks het Boek mee, Palko. Ik zal het overmorgen hier terugbrengen'. Duidelijk en rustig leest vader Malina van Jezus' hemelvaart. Van de engelen die aankondigen dat Hij eenmaal terug zal ko-

men op de wolken. Van de Heilige Geest, Die uitgestort werd op de discipelen. 'Wilt u me alstublieft vertellen wat nu eigenlijk de Heilige Geest is', waagt Palko als ze weer buiten de grot zijn.

'Hij is de Geest van onze Heere Jezus en de derde Persoon van de Drie-eenheid', legt de priester uit. 'Ieder christen moet deze Geest bezitten, want er is geschreven: Indien iemand de Geest van Christus niet heeft, die is niet van Hem'.

'U hebt vast wel de Heilige Geest, denk

ik, want u bent een dienaar van God', zegt Palko, de priester met zijn donkerblauwe ogen aankijkend. Deze denkt na. Is hij niet gedoopt en heeft hij niet de zalving tot het priesterambt ontvangen? Behoort hij niet tot de katholieke kerk, die voor zover hij weet, de enige uitdeler is der zaligheid?

'Voor ik je vraag beantwoorden zal, wil ik dit Boek raadplegen om je een antwoord te geven dat je begrijpen kunt'. Een poosje wandelen ze zonder te spreken voort.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Carterton (Nieuw-Zeeland),
ds. A.A. Brugge te Lethbridge (Alberta, Canada);
te Poederloijen,
ds. G. Beens te Kootwijkerbroek;
te Rijssen-West, ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

Bedankt:

voor Katwijk aan Zee,
ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord;
voor Randburg (Zuid-Afrika),
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;
voor Uddel,
ds. A.H. Verhoef te St. Catharines
(Ontario, Canada);
voor Zwolle,
ds. G.J.N. Moens te Lisse.

PASTORIEZORGEN

Het blijkt dat deze berichten goed gelezen worden en dat er meegeleefd wordt. Dat is verblijdend, want dat is immers ook de bedoeling. Vervolgens wordt er gevraagd hoe het verder met betrokkene gaat. Opnieuw daartoe het vriendelijke verzoek aan o.a. de scriba's om de redactie op de hoogte te brengen als er aanleiding toe

is en als betrokkene daarin toestemt.

Want vanuit Klaaswaal kunnen wij natuurlijk niet alle pastorieën overzien.

Ds. J. S. van der Net: de emeritus predikant van Houten is korte tijd thuis geweest, maar moest helaas weer in het ziekenhuis te Nieuwegein opgenomen worden. Hij heeft veel pijn vanwege (waarschijnlijk) een bacteriële infectie in zijn nekwevels. Daarvoor moet hij een gipskraag dragen. Of de weg verder naar een verpleeghuis zal gaan, is alleen de Heere bekend. In Diens handen mogen we hem en zijn vrouw van harte bevelen.

Ds. H. Paul: met de emeritus predikant te Moerkapelle mag het tot zijn verwondering weer redelijk goed gaan. Het blijkt zelfs mogelijk dat hij met zijn 90 jaren elke rustdag nog eenmaal kan preken. Hij ervaart hierin Gods wonderlijke goedheid en trouw. Die moge rustdag aan rustdag zo bestendigd worden! De beide laatste verzen van Psalm 90 mogen hem - ook in het gemis van zijn vrouw - vertroosten.

Ds. W. Silfhout: een goed bericht ook over de emeritus predikant van Capelle aan den IJssel. Hij mag weer zodanig hersteld zijn dat hij bezig is met eenmaal per zondag de gemeenten weer te dienen.

Zijn bloeddruk en hartslag zijn nog wel wat onregelmatig, die hem wat onzeker maken. Maar tot hiertoe heeft de Heere wonderlijk wél de krachten teruggegeven. De Allerhoogste zij hem samen met zijn vrouw en zijn zoon goed en nabij. 'Brengt hem tot Mij', zei Jezus toch in Markus 9:19? **Ds. A. Vermeij:** de predikant van Oosterend moet het voorlopig rustig aandoen, omdat hij getroffen is door een tia, een lichte beroerte. Gelukkig mocht hij het ziekenhuis in Amsterdam snel verlaten. Er zijn geen ernstige uitvalsverschijnselen. Ook zijn spraakvermogen is niet aangetast. Dat is een groot voorrecht! Hij moet in ieder geval rust houden. Langzamerhand hoopt hij dan het preken in de eigen gemeente weer te mogen opbouwen, naar de begeerte en lust van zijn hart. Zijn preekbeurten daar buiten moeten dit jaar in ieder geval vervallen. In stilheid en betrouwen moge de Heere zijn sterkte zijn.
v. A.

AANGEPASTE KERKDIENTST TE RHENEN

Op zaterdag 24 november wordt in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Rhenen een aangepaste kerkdienst gehouden voor mensen met een beperking. Aanvang 15.00 uur. In deze dienst hoopt ds. F. Mulder voor te gaan. Het thema van zijn preek is: 'De verzoeken in de woestijn van de Heere Jezus', n.a.v. Mattheüs 4:1 t/m. 12. Iedereen - met of zonder beperking - is van harte welkom.

Berichten

ZANGAVONDEN

Barneveld

Psalmzangavond (met cd-opname) op zaterdag 1 december, aanvang 19.30 uur, in de Oude kerk te Barneveld, m.m.v. bovenstemgroep Barneveld en organist Wijnand Bos. Aanvang 19.30 uur. Opening, meditatie en sluiting door ds. J. van Laar. Collecte voor de Theologische School.

Ermelo

Kerstzangavond op vrijdag 7 december, aanvang 19.00 uur, in de Eben-Haëzerkerk te Ermelo, m.m.v. het samengesteld gemengd

koor Adoraïm met Vox Humana, kinderkoor Jong Adoraïm en kinderkoor de Nachtegaaltjes. Organist: Bert Roest. Leiding: ds. J.B. Huisman. Collecte voor Stichting Ismaël.

Kapelle

Adventzangavond op zaterdag 1 december, aanvang 19.30 uur, in de Hervormde kerk te Kapelle, m.m.v. mannenkoor Elim uit 's-Gravenpolder, organist Cees van der Hart, fluitensemble Chasifja en harpiste Noralie. Opening en sluiting door ds. M. Karens. Collecte voor MAF Nederland. Toegangsprijs: volwassenen € 5,- en kinderen t/m 12 jaar € 1,-.

Kloetinge

Samenzangavond op zaterdag 24 november, aanvang 19.30 uur, in de Geerteskerk te Kloetinge, m.m.v. Marco den Toom, organist. Presentatie van CD "Massale samenzang vanuit Goes en Dordrecht". Leiding: ouderling G. van Veldhuisen uit Waarde.

Krimpen aan den IJssel

Adventkoorzangavond op zaterdag 1 december, aanvang 19.30 uur, in de Rehobothkerk te Krimpen aan den IJssel, m.m.v. jongerenkoor Loïs, Seba meisjeskoor, jeugdkoor De Kleinnoot en enkele muzikanten. Spreker Laurens Kroon (directeur JBGG). Collecte t.b.v. JBGG. Reserveren: www.peterwildeman.nl

Ouderkerk aan den IJssel en Gorinchem

Zangavonden die georganiseerd worden door de werkgroep Werkendam e.o. van de stichting Stéphanos op:

- zaterdag 15 december, aanvang 19.30 uur, op het adres Abelenlaan 41 te Ouderkerk a/d IJssel, en
- donderdag 20 december, aanvang 20.00 uur, op het adres Groenmarkt 7 te Gorinchem.

Op beide locaties m.m.v. drie gemengde koren en enkele musici. Collecte t.b.v. genoemde stichting, die hulp verleent aan weeskinderen in Malawi en Zambia.

Westzaan

Adventzangavond op zaterdag 8 december, aanvang 19.30 uur, in de Oude Jeroenskerk in Noordwijk, Voorstraat 44, m.m.v. mannenensemble Expressione, samengesteld damesensemble en enkele muzikanten. Collecte t.b.v. renovatie kerkgebouw en kosterwoning Gereformeerde Gemeente te Westzaan. Entree: € 7,50 p.p., kinderen tot 12 jr. gratis.

Yerseke

Israël-adventzangavond op zaterdag 8 december, aanvang 19.30 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Yerseke, m.m.v. jeugdkoor David, gemengd koor Yerseke, mannenkoor Ethan en organisten Jacco Goud en Pieter Heykoop. Algehele leiding: ds. C. van Krimpen. Collecte t.b.v. Project Delitzsch GBS.

VERKOPINGEN

Ede

Verkoping op vrijdag 30 november, van 15.30-20.30 uur, bij de Petrakerk van de Gereformeerde Gemeente te Ede.

Rhenen

Verkoping door de vrouwenvereniging Kleine kracht van de Gereformeerde Gemeente te Rhenen op zaterdag 1 december, van 10.00

tot 15.00 uur, in de zalen van het kerkgebouw. De opbrengst is voor kerk en zending.

Wageningen

Verkoping door de zendingsvereniging Niet in eigen kracht van de Gereformeerde Gemeente te Wageningen op zaterdag 24 november, van 10.00-14.00 uur, in het kerkgebouw. De opbrengst is voor zending en evangelisatie.

EXCURSIE VOGG, AFD. OOST

Op zaterdag 24 november organiseert de afdeling Oost van de Vereniging van Organisten van de Gereformeerde Gemeenten (VOGG) een excursie naar het Ibach-orgel van de Broederenkerk te Deventer, Broederenstraat 18. Aanvang 14.00 uur. Gelegenheid tot vrij orgelspel.

Zie ook: www.kerkenmuziek.nl

Kerkdiensten

ZONDAG 25 NOVEMBER 2018

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; Aalst 9.00 (H.A.) en 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Alphen a/d Rijn 16.00 uur ds. G. Clements; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Apeldoorn 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 10.00 uur ds. J.S. van der Net; Barendrecht 10.00 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur ds. J. Driessen en 15.30 uur ds. B. Labee; Bodegraven 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Boskoop 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Den Haag-Scheveningen 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Den Helder 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. G. Heijkamp; Deventer 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Doetinchem 15.00 uur ds. A. Schreuder; Dordrecht 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Drachten 9.30 en 15.00 uur ds. G. van Manen; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. L. Blok; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enschede 17.30 uur ds. H. van der Heiden; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. H. van der Heiden; Goes 14.00 uur ds. F. Mulder; Goudswaard 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. J. Schipper; 's-Gravenpolder 9.30 uur en 18.00 uur (H.D.) ds. F. Mulder en 14.00 uur stud. G.P.

van Nieuw Amerongen; 's-Gravenzande 9.30 uur ds. W. Harinck; Groningen 19.00 uur ds. G. van Manen; Haamstede 19.15 uur ds. G.J. Baan; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Hoedekenskerke 17.00 uur ds. C.J. Meeuse; Hoogeveen 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Hoogvliet 14.30 uur ds. G.J. Baan; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Kapelle-Biezeling 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Katwijk aan Zee 10.00 uur ds. A.P. Baaijens; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kortgene 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. P.D. den Haan; Leerdam 14.30 uur ds. E. Bakker; Leiderdorp 10.00 uur ds. H. Paul en 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Lelystad 9.30 uur ds. H. Brons en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 17.30 uur ds. H. Brons; Meeuwen 9.30 en 14.30 uur ds. G. Pater; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. C. Harinck; Middelharnis 9.30 uur ds. H.J. Agteresch en 18.00 uur ds. B. van der Heiden; Moerkapelle 15.00 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburch; Naaldwijk 9.30 uur ds. G. Clements en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwerkerk 9.30 en 15.00 uur stud. P.C. Vlot; Nieuwe-Tong 19.00 uur ds. M.H. Schot; Nijkerk 9.30 en 18.30

uur ds. B. Labee; Nisse 9.30 en 15.30 uur ds. M. Karens; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. C. Harinck; Oostburg 18.30 uur ds. S. Maljaars; Oosterland 14.30 uur ds. H.J. Agteresch en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Oostkapelle 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. S. Maljaars; Oostvoorne 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. C. Hogchem; Oude-Tonge 10.00 uur stud. M.L. Dekker en 18.00 uur stud. P.C. Vlot; Poederloij 18.30 uur ds. G. Pater; Poortugaal 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 17.30 uur ds. P. Mulder; Poortvliet 14.30 uur stud. M.L. Dekker en 18.30 uur ds. D. de Wit; Puttershoek 14.30 uur ds. K. Boeder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. W. Silfhout; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. A. Verschuure; Rijssen-Noord 14.30 uur ds. B.J. van Boven; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. B.J. van Boven; Rijssen-Zuid 9.30 en 14.30 (aangepaste dienst) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; Rotterdam-Alexanderpolder 16.30 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburch; Sint Annaland 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Soest 19.00 uur ds. M. Joosse; Spijkenisse 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. P. Mulder; Sprang-Capelle 15.30 uur ds. W. Mouw; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 14.30 uur ds. H. Brons; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Beens; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A. Schot; Utrecht 13.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00

uur ds. E. Bakker; Vlissingen 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Waarde 9.30 en 14.00 uur ds. D. de Wit; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. W. Mouw; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. J.B. Huisman.

DINSDAG 27 NOVEMBER 2018

Dinteloord 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Melissant 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Oosterland 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

WOENSDAG 28 NOVEMBER 2018

Aagtekerke 9.30 uur en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens en 14.00 uur ds. M. Joosse; Aalburg 19.30 uur ds. P. Mulder; Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; Borssele 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Goes 9.30 en 14.30 en 18.30 uur ds. A. Schot; 's-Gravenpolder 9.30 uur ds. C. Harinck en 18.00 uur ds. M. Karens en 14.00 uur ds. M. Karens; Hilversum 19.45 uur ds. G. van Manen; Hoedekenskerke 10.00 en 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Hoogvliet 19.45 uur ds. L. Blok; Kamperland 14.30 en 19.00 uur ds. B. Labee; Kapelle-Biezelingse 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Kortgene 10.00 en 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Krabbendijke 9.30 uur ds. B. Labee en 18.00 uur ds. C. Sonneveldt en 14.00 uur ds. C. Sonneveldt; Kruijningen 9.30 uur en 18.00 uur ds. G. Hoogerland en 14.00 uur ds. D.W. Tuinier; Meliskerke 9.30 uur en 19.00 uur ds. S. Maljaars en 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Centrum 9.30 uur en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer en 14.00 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Zuid 9.30 uur en 19.00 uur ds. M. Joosse en 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Nieuwdorp 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. C.A. van Dieren; Oostkapelle 9.30 en 17.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Opheusden 19.30 uur (voor de zending) ds. J.B. Huisman; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Oude-Tonge 19.30 uur ds. G. Pater; Poortugaal 19.30 uur ds. K. Boeder; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 9.30 uur ds. J.B. Zippro en 18.30 uur ds. J. Schipper en 14.00 uur ds. J. Schipper;

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Zin in een nieuwe vloer?

DE VLOERENKONING.NL

PVC-Laminaat-Parket

Maak een vrijblijvende afspraak:

info@devloererkoning.nl 06-19557166

Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Scherpenzeel 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Sliedrecht 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wolphaartsdijk 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. A. Verschuure; Yerseke 9.30 en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zwijndrecht 19.30 uur (herdenkingsdienst) ds. H.E.P. Fortuijn.

DONDERDAG 29 NOVEMBER 2018

Alblasserdam 19.30 uur ds. C. Sonneveldt; Berkenwoude 19.30 uur ds. E. Bakker; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. J. van Rijswijk; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Hoofddorp 19.45 uur (H.D.) ds. G.J.N. Moens; Kampen 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Mijdrecht 19.30 uur ds. L. Blok; Nieuwer ter Aa 19.30 uur ds. G. Pater; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Oostburg 10.00 en 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer;

Ridderkerk 19.30 uur ds. K. Boeder; Terneuzen 14.30 en 19.00 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 14.15 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. P. Mulder.

VRIJDAG 30 NOVEMBER 2018

Scherpenisse 14.30 uur (huw.bev.) ds. M. Blok.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 25 NOVEMBER 2018

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. J. Krijgsman; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. G. Baan en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. A. van Setten en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Veen geeft met droefheid kennis dat de Heere op Zijn tijd heeft weggenomen haar oud-ambtsbroeder de heer

W. Schouten

op de leeftijd van 78 jaar.

Met de aan hem geschonken gaven heeft hij vanaf februari 1990 tot september 1993 onze gemeente in getrouwheid en met de liefde van zijn hart in het ambt van ouderling mogen dienen.

We wensen zijn vrouw, kinderen, klein- en achterkleinkinderen van harte de ondersteuning des Heeren toe in dit smartelijke verlies en Hij heilige deze roepstem aan hun en ons aller hart.

Namens de kerkenraad: ds. E. Bakker, preses
J. de Leeuw, scriba

Veen, 17 november 2018

 Groot
Spriel
College

open dag

17 en 24 november vanaf 13.00 uur
Garderenseweg 150 te Putten

www.grootsprielcollege.nl

Help Enock aan eten en Bijbels onderwijs!

Enock uit Malawi is zes jaar. Zijn ouders zijn overleden aan HIV/aids. Een oudtante zorgde voor Enock, zijn zusje en twee broertjes. Maar zij is erg ziek geworden. Stichting Stéphanos helpt kinderen als Enock met voedsel, kleding, medische zorg en (Bijbels) onderwijs.

voor
€15,00
geeft u al
3 kinderbijbels!

Maak uw bijdrage over op

IBAN NL74 RABO 0335 3074 50

t.n.v. Stichting Stéphanos of doneer online!

Stéphanos
www.stephanos.nl

ALBLASSERDAM Kamers te huur voor 3 studentes aan de rand van centrum. Gezamenlijk gebruik van woonkamer, keuken, douche, toiletten, wasmachine en achtertuin. Goede openbaar vervoer voorziening (water)bus naar Dordrecht, Ridderkerk en Rotterdam. Meer informatie? Bel 06-1103 9799

De Roo
BOEKHANDEL & ANTIQUARIAAT Tel: 078 612 40 81
www.derooboeken.nl
Vanaf NU al uw bestellingen
GRATIS verzonden (binnen Ned.)

T.k.: goed verzorgde eensgezinswoning in kindvriendelijke wijk, Watersnip 72 in **Berkel en Rodenrijs**. Centrum op loop-/fietsafstand en kerkelijk regio Zoetermeer. Voor info: Peter Veldkamp en Van Herk Makelaardij: 010 5190435 info@peterveldkampenenvanherk.nl

Dringend: gezocht koopappartement o.i.d. BG of met lift, direct gelegen **aan de kust**, wegens ernstig astma, óf woonruimte vanaf mei t/m sept. '19 D.V. Inlichtingen: 0591-659909

Te huur: Tussenwoning in **omg. Kootwijkerbroek**, ca. half jaar. Bij interesse, bel 0612229461

Kamer of huurappartement gevraagd: 22-jarige docent (Wartburg College) zoekt kamer of huurappartement in **Rotterdam** of directe omgeving (in de straal van max. 25 kilometer). Ik kom graag met u in contact: 0611996481 of MBoertje@wartburg.nl. Bij voorbaat dank voor uw reactie.

Een paar dagen er tussenuit in de Duitse Pfalz? Wij verhuren twee zeer ruime **vakantiewoningen**, geschikt voor zowel klein als groot gezelschap. Ook verhuren we **fietsten!** Tevens zijn reserveringen voor 2019 al mogelijk. Info: www.beth-etham.de of onder tel.nr. 0049-6385-92 555 77 (Nederlandstalig)

werkmattalent.nl / vacatures

VACATURES VAN DEZE WEEK:

- (LEERLING) OPTICIEN, VAN LEEUWEN, BODEGRAVEN
- ACCOUNTMANAGER ICT, AENC ICT, ALBLASSERDAM
- TEAMMANAGER, ST. GRIP, NUNSPÉET • SCHOOLLEIDER, JAN DE BAKKERSCHOOL, WOERDEN • BUREAUMANAGER, ST. HOE, BARNEVELD • MEDEW. GOUDSE JONG. OPVANG, ELEOS, GOUDA • KOK, CEDRAH, ROTTERDAM

NIEUW VERSCHENEN

JOHANNA AVINCK
Het ene nodige en begeerlijke goed
Eén ding benadrukt Johanna Avinck: de dienenswaardigheid en beminnelijkheid van God en Zijn zalige dienst.
gebonden | 33129223
144 blz. | € 14,90

DR. C.R. VAN DEN BERG
Nicolaas Schotsman en zijn Eere-zuil
De Dordtse Synode (1618-1619) herdacht. Het geschrift versijnt nu in een enigszins hertaalde uitgave.
gebonden | 33129322
135 blz. | € 12,50

ANDREW GRAY
Opdat ik Hem kenne
Twaalf preken.
Ruim en indringend is de nodiging van het Evangelie om tot Christus te gaan.
gebonden | 33129254
268 blz. | € 21,90

MAARTEN LUTHER
Door het geloof alleen
Een uitleg van Galaten 3:23-29. Luther maakt duidelijk wat de verhouding is tussen Wet en Evangelie, geloof en werken.
gebonden | 33129421
95 blz. | € 11,50

C.H. SPURGEON
Zeven wonderen van genade
Wat Gods reddende genade in het leven van diepgevallen zondaren vermag, dat is het centrale thema van dit boek.
gebonden | 33128882
158 blz. | € 14,90

OCTAVIUS WINSLOW
De Heere is mijn Deel
Deze 31 korte overdenkingen zijn bemoedigend van inhoud en laten zien hoe goed het is om de Heere te zoeken en te vrezen.
gebonden | 33129452
140 blz. | € 12,50

Den Hertog uitgeverij

AL ONZE UITGAVEN ZIJN OOK IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR
Elzenkade 6 - Houten Tel. (030) 637 34 34 www.hertog.nl
Postbus 150, 3990 DD Houten E-mail: boeken@hertog.nl info: www.uitgeverijdenhertog.nl

Beth-San Moerkapelle Vacature

Huishoudelijk medewerker

Uren in overleg

Als huishoudelijk medewerker werk je bij onze cliënten thuis. Ook verricht je soms schoonmaakwerkzaamheden in de algemene ruimtes binnen woonzorgcentrum Beth-San.

Draai jij je hand niet om voor huishoudelijke taken? Ben je ondernemend? En heb je hart voor de oudere medemens? Dan ben je welkom in ons team in Beth-San!

Meer info?

Kijk op werkenbij.cedrah.nl voor de functieomschrijving of neem contact op met Tony Havenaar via 079-5931840.

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

Wij zijn op zoek naar jou!

De Jachthoeve is een zorgboerderij waar gewerkt wordt in een muihof, winkel, bakkerij en terras met kwetsbare mensen om zichzelf te mogen zijn en zich te ontwikkelen.

Wij bieden begeleiding aan mensen met o.a. een verstandelijke beperking, psychiatrische problemen, autisme en niet aangeboren hersenletsel waarbij we ons richten op de behoefte en interesse van de zorgvrager.

Ben jij op zoek naar waardevolle dagbesteding? Dan hebben wij een plekje voor jou! Waar je kunt bakken, bedienen, een High Tea verzorgen, snoeien, fruit plukken, kussen,...

Op onze zorgboerderij is er op verschillende dagen ruimte voor al deze werkzaamheden. Heb je interesse? bel ons, of kom even langs! (di-vr)

www.dejachthoeve.nl

Roekelse Zandweg 7a Wekerom

Tel: 0318-590560

VOGG... AL 65 JAAR MUZIEK VOOR KERK EN HUIS

Voor kerkenraden

EXAMENCOMMISSIE

Voor advies bij de selectie en benoeming van organisten

ORGELBOUWADVIESCOMMISSIE

Bij aanschaf, bouw of onderhoud van het orgel

MODELINSTRUCTIE

Voor de aanstelling van organisten

Voor organisten en andere muzikliefhebbers

KERK & MUZIEK Ons tweemaandelijks blad

BUNDELS met Psalm bewerkingen

CURSUS Kerkelijk Orgelspel

Allerlei **ACTIVITEITEN**

Meer informatie of bladmuziek bestellen?
www.kerkenmuziek.nl of mail naar info@kerkenmuziek.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Dorst
BEGRAFENISVERZORGING

Voor het verzorgen van begrafenissen op Tholen, Sint Philipsland, Schouwen-Duiveland, Zuid-Beveland e.o.

U mag vrijblijvend informatie of een wilsbeschikking aanvragen.

Molenpad 4, 4696 BP Stavenisse | tel. 0166-697438
www.begrafenisverzorgingdorst.nl

(Wij verzorgen geen crematies.)

Voor een respect- en stijlvolle begeleiding

Reeds 90% VERHUURD

OORDEN STAETE ROTTERDAM

Nog maar enkele appartementen beschikbaar!

Adres: Nudenoord 38, 3079 Rotterdam
Contact: 010 207 58 58 (Cedrah)

open HUIS
24 november 2018
09.00-12.00 u.

www.oordenstaete.nl

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

1978

40 JAAR

2018

VOORDEELAANBIEDING VAN WINSLOW'S DAGBOEKEN

geldig tot D.V. 31-12-2018

deel 1 à € 24,95
 deel 2 à € 29,95
Totaal € 54,90

Nu setprijs € 40,-

Bij aankoop van een set krijgt u:

Titus Close
 deel 1 Wilde Jager à € 3,50
 deel 2 Roep uit à 7,50

Geheel gratis

(zolang de voorraad strekt)

**Boekhandel Uitgeverij
 van Wijngaarden**

Vliegersvelderlaan 15, 3771 XE Barneveld
 Tel. 0342-417 335 / 06-2230 6378

Ook verkrijgbaar in Alblasserdam: 078-6931536 en in de boekhandel

Buroinfra

INGENIEURSBUREAU CIVIELE TECHNIEK

Wij zijn op zoek naar een:

ALGEMEEN- EN ADMINISTRATIEF MEDEWERKSTER

Wat vragen we van je:

- Nauwkeurig / gestructureerd
- 12-16 uur in de week, in overleg flexibel in te delen
- Kennis van Excel/Word
- Goede beheersing van de Nederlandse taal in woord en geschrift
- Bijhouden projectenplanning
- Notuleren vergaderingen
- Div. kantoorwerkzaamheden
- Financiële administratie

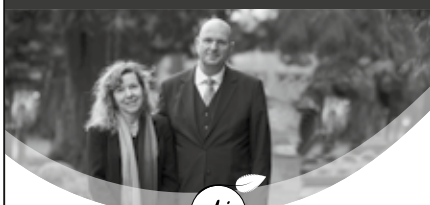
Meer informatie is op te vragen bij dhr. F.J. Bart

Sollicitaties uiterlijk

30 nov. 2018 sturen naar:

Buroinfra, t.a.v. dhr. F.J. Bart
 Smithweg 1.05, 4462 HC GOES
 of per e-mail: info@buroinfra.nl
 Tel. 06-43833684

WAT TE DOEN BIJ EEN STERFGEVAL?

**CHRISTELIJKE
 BEGRAFENISONDERNEMING
 JANSSENS**

Kijk voor onze tarieven en wilsbeschikking op onze website cbjanssens.nl.

Apeldoorn
 055 204 1003

Nunspeet
 0341 209 001

Rijssen
 0548 209 011

Schopenhauerstraat 155, 7323 LW Apeldoorn
info@cbjanssens.nl www.cbjanssens.nl

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
 advocaten

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER

Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begravenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641

E info@phvanderleer.nl

M 06 - 46376232

W www.phvanderleer.nl

kina

begravenisverzorging

D.W. Schipper

010-458 31 12

Capelle a/d IJssel

J. Kooijman

0182-58 39 32

Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Urgent need for Reformed education in Canada

Calvin Christian School, affiliated with the NRC (Ger. Gem.) of Southern Alberta, invites dedicated teachers with a love for children and for the truth according to godliness to fill critical vacancies for 2019-2020.

More information can be found at lesgevenincanada.nl

Please visit one of our regional information evenings:

INFO SESSION - WEST

26
NOVEMBER

Driestar Educatief
 Burg. Jamessingel 2
 (zaal 1.10) Gouda

18.30 - 20.00uur

INFO SESSION - EAST

27
NOVEMBER

Maranatha
 Diekjansweg 1
 Rijssen

19.30 - 21.30uur

INFO SESSION - EAST

28
NOVEMBER

De Oude Duikenburg
 Voorstraat 30
 Echteld

19.30 - 21.30uur

INFO SESSION - SOUTH

29
NOVEMBER

De HeyZon
 Jufferswegje 31
 Kapelle-Biezellinge

19.30 - 21.30uur

**Calvin
 Christian
 School**

Coalhurst, Alberta

For more information about the vacancies, available immigration support, or the application process, please contact the principal Marc Slingerland:

001-403-381-3030

marc.slingerland@ccschool.ca

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **5**

**Komt u van ver?
Rijden loont!**

Moderne houtkachel
Elders 1799,-

Kraakprijs!
575,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Intensieve reis door **Chili, Argentinië & Brazilië** incl. Paaseiland en Iquacu watervallen 15 juli - 3 aug. 2019. Info: famdejonge@solcon.nl of 06-49498553
Info avond: DV 7 december in Gouda

Helpt u mee?

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Te vondeling gelegd
Home of Love ontfermt zich over hen

Maak uw gift over op
NL56 RABO 0347 3760 29
t.n.v. Hudson Taylor/SBHC
te Dordrecht.

Of doneer via: www.hudson-taylor.nl

Rijksstraatweg 310a te Ridderkerk

Riante VRIJSTAANDE VILLA met serre, grote afgesloten oprit en een royale inpandige garage!

Ligging op een ruim perceel: ca. 1320 m² eigen grond. Vrij uitzicht aan de voorzijde en de achterzijde grenst aan een groene zone en singel. Kenmerken: perfect onderhouden en veel privacy! Zeer ruime eigen oprit, afgesloten met elektrisch bedienbare poorten. Verder beschikt deze villa over een grote inpandige garage, een schitterend aangelegde tuin rondom en dakkapel. Sfeervolle en 'speelse' living met een tuingerichte serre, parketvloer, open haard en

fraaie stucplafonds met lijsten. Woonkeuken met toegang tot bijkeuken en grote inpandige garage. Werkkamer op de begane grond. Op de 1e verdieping zijn 2 badkamers en 4 slaapkamers gesitueerd. Ruime bergverlating. Prima geïsoleerd, geheel v.v. hardhouten kozijnen met dubbele beglazing. Bouwjaar 1997. Woonopp. ca. 215 m² en inpandige garage ca. 36 m². Centrale ligging en goede voorzieningen t.o.v. Rotterdam, Dordrecht, NS-station Barendrecht en middelbare scholen in de directe omgeving. Maak een vrijblijvende afspraak.

Prijs op aanvraag

Edith den Hoedt
Makelaardij

Uw makelaar met meerwaarde!

VERKOOPBEMIDDELING • AANKOOPBEGELEIDING
TAXATIES • HYPOTHEKEN

088 111 23 00 **EDHM.NL**

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
Johannus Monarke Content Domus Viscount Mixtuur
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavars)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteurs: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers
ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@kliksafe.nl

Meditaties
J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten
J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"
ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan
Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 14,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober) voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika
Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Overwegend onbekeerd?

Waarom wordt er over het algemeen maar verondersteld dat de gemeente ongelovig is en wederbarende genade nodig heeft?

Woorden van Jesaja

Ook deze vraagsteller nemen we graag mee naar de Heilige Schrift. In het Oude Testament horen we de bange klacht van Jesaja: 'Wie heeft onze prediking geloofd? En aan wien is de arm des HEEREN geopenbaard?' (53:1). De kanttekening schrijft bij de eerste vraag onder andere: 'Het is zoveel alsof de profeet zeide: Daar zijn er zeer weinig, schier niemand'. Bij de tweede vraag lezen we dit: 'Dat is, hoe weinig Joden zijn er in welker harten de Heilige Geest door de predikatie van het Heilig Evangelie krachtiglijk werkt, alzo namelijk dat Hij hen begiftigt met het ware geloof in Jezus Christus'. De reformator Calvijn (1509-1564) schrijft in zijn Bijbelcommentaar: 'We hebben hier dus de vrome klacht van iemand, die wel zou willen, dat Christus door iedereen gekend werd, maar die intussen ziet, dat weinigen het Evangelie geloven. Vandaar dat hij uitroept: Wie heeft onze prediking geloofd? Laten wij dus ook maar met de profeet daarover zuchten en klagen. Ja, laat ons dat een kwelling zijn, als we zien dat onze arbeid zo weinig vruchten afwerpt. Laten we daarover maar voor God klagen. Immers vrome dienstknechten behoren diep

bewogen te zijn, als ze hun werk getrouw willen uitvoeren. Jesaja laat zien, dat er maar weinigen zullen zijn, die zich aan het Evangelie van Christus zullen onderwerpen. Want door uit te roepen 'Wie zal de prediking geloven?' wijst hij erop, dat nauwelijks één procent van hen, die het Evangelie horen (verkondigen), gelovig zal worden.'

Woorden van Jezus

Het Nieuwe Testament, Jezus Zélf, spreekt op gelijke wijze. Met grote ernst horen we de hoogste Profeet en Leraar spreken: 'Gaat in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er die door dezelve ingaan; want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die denzelven vinden' (Matth. 7:13, 14). Kunnen deze woorden misverstaan worden? De Schotse oudvader A. Gray (1633-1653) horen we verzuchten in één van zijn preken: 'O, als Christus eens binnenkwam en Hij zou Zijn gedachten uitspreken, wat zou het een lege samenkomst worden als alleen de heiligen overbleven! Ik vrees, dat Hij niet zou zeggen dat één van de twaalf, maar dat elf van de twaalf Hem zouden verraden en dat slechts één van de twaalf zou behouden worden. O, hoe klein zou ons aantal zijn! Ik weet, dat geveinsdheid met een zeer klein draadje kan gesponnen worden. Er is veel nagemaakte godsdienst. Er is veel vals geloof. Er is in deze dagen veel valse doding der zonde, bekering en heiligheid. Helaas, wij zijn maar schilderijen van heiligheid (...). Hoe 'verlicht' onze dagen ook zijn, we hebben geen Bijbelse reden om te denken dat het vandaag anders is. Maar de rechte ambtsdrager 'zucht en klaagt' daarover.

Tegelijk dienen ze - als het recht is - met de bede om vrucht. Straks zal er toch een schare zijn, die niemand tellen kan. De Zaligmaker heeft gesproken over het zaad wat bij de weg viel, dat viel op steenachtige plaatsen of tussen de doornen. Hij sprak ook van het zaad wat in goede aarde viel. Dan rijpt de oogst, in de rechte weg: 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien' (Joh. 3: 3b). Rijpt u/rijp jij voor het vuur of voor de schuur?

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.